

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันนั้น เงินนั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีพหรือการประกอบธุรกิจล้วนแต่ต้องอาศัยเงินทุนแทบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ธุรกิจเงินทุนหรือธุรกิจสินเชื่อจึงเติบโตและขยายตัวได้อย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบัน ซึ่งธุรกิจการเงินในปัจจุบันนั้น มีผู้ประกอบการมากมายหลายประเภท เช่น สถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินที่ไม่มีธนาคารพาณิชย์ เช่น บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทเงินทุนต่างๆ รวมถึงผู้ประกอบการที่ไม่มีสถาบันการเงิน หรือเรียกสั้นๆ ว่า Non - Bank อีกด้วย เนื่องจากผลตอบแทนค่อนข้างดี ดังนั้นจำนวนผู้ประกอบการเงินทุนจึงมีเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าในการประกอบธุรกิจในทุกประเภท ผู้ประกอบการทุกรายก็ย่อมมุ่งแสวงหาผลประโยชน์หรือผลกำไรให้มากที่สุด ซึ่งผลกำไรของธุรกิจเงินทุนนั้นส่วนใหญ่นั้นมาจากดอกเบี้ย (Interest) ในการประกอบธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจบัตรเครดิต ธุรกิจสินเชื่อ ที่จะมีการเรียกเก็บดอกเบี้ยจากลูกหนี้ที่เข้ามาใช้บริการ ซึ่งลูกหนี้ของธุรกิจเงินทุนนั้น ก็มีทั้งลูกหนี้ที่เป็นผู้บริโภค (Consumer) และลูกหนี้ที่เป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีความจำเป็นต้องเข้ารับบริการด้านสินเชื่อหรือธุรกรรมทางการเงินประเภทอื่นๆ กับสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ หรือกับผู้ประกอบการที่ไม่มีสถาบันการเงิน (Non - Bank)

ซึ่งสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์นั้น ก็จะมีรูปแบบของกฎระเบียบ และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติในการปล่อยสินเชื่อ หรือธุรกรรมทางการเงินประเภทต่างๆ ที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และการอนุมัติสินเชื่อค่อนข้างยาก โดยจะต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณสมบัติของผู้กู้ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ มาประกอบการอนุมัติ เช่น ประวัติของผู้กู้ โดยเช็คประวัติด้านการเงินของผู้กู้ (Credit History) รายได้ของผู้กู้ และความสามารถในการผ่อนชำระคืนของผู้กู้ ความเสี่ยงต่างๆ ซึ่งโดยทั่วไปธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ก็จะให้ผู้ขอสินเชื่อต้องนำหลักทรัพย์มาวางไว้เป็นประกันเพื่อการชำระหนี้ หรือนำทรัพย์สินอื่นๆ มาจำนองไว้เป็นประกันหนี้กับธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้ให้กู้ เพื่อลดความเสี่ยงและความเสียหายที่จะเกิด

ขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ หากเกิดกรณีลูกหนี้ประพฤติการผิดนัดผิดสัญญา ซึ่งแตกต่างจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินหรือบริษัทเงินทุน ซึ่งจะมีหลักกฎเกณฑ์ในการประเมินที่มีลักษณะผ่อนผัน และมีความยืดหยุ่นมากกว่าธนาคารพาณิชย์ ทำให้ผู้ขอกู้มีโอกาสได้รับการอนุมัติสินเชื่อหรือเงินกู้มากกว่าสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ และเนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินนั้นสามารถอนุมัติสินเชื่อได้ง่ายกว่า ประกอบกับไม่จำเป็นต้องมีบุคคลหรือทรัพย์สินใดมาวาง ค้ำประกันหนี้ ทำให้มีความเสี่ยงภัยสูง ดังนั้นในการเรียกเก็บผลตอบแทนที่เป็นดอกเบี้ยนั้นก็สูงไปด้วยเพื่อเป็นการบรรเทาความเสี่ยงภัยลง ซึ่งธุรกิจของ Non-Bank ในประเทศไทยมีหลักๆ อยู่ด้วยกัน 6 ประเภท คือ 1.ธุรกิจบัตรเครดิต 2.ธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ 3.ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล 4.ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง 5.ธุรกิจการให้เช่าซื้อ และ 6.ธุรกิจแพคคอริ่ง ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงเฉพาะปัญหาการคิดดอกเบี้ยในธุรกิจสินเชื่อของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินหรือ Non-Bank เป็นหลักเท่านั้น เนื่องจากพบปัญหาการเรียกดอกเบี้ยและผลประโยชน์ตอบแทนจากการให้สินเชื่ออันมีลักษณะทำนองเดียวกับดอกเบี้ย เมื่อรวมกันแล้วสูงเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด จึงมีปัญหาการเรียกดอกเบี้ยโดยไม่ชอบของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank อยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

โดยในปัจจุบันธุรกิจของ Non-Bank นั้นมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง และมีการใช้สื่อโฆษณากันอย่างแพร่หลายทั้งในสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ โดยผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank มักมีนโยบายในการชักจูงใจลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้บริโภค เช่น การพิจารณาปล่อยอนุมัติสินเชื่อให้วงเงินหลายเท่าตัว สามารถผ่อนชำระได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นเวลานาน โดยไม่ต้องมีบุคคลหรือหลักทรัพย์มาค้ำประกันหนี้แต่อย่างใด จึงทำให้มีลูกหนี้ซึ่งมีฐานะปานกลางเข้ามาใช้บริการสินเชื่ออยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ธุรกิจนี้ขยายตัว และเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน

เนื่องจากการกู้สินเชื่อโดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ในการทำสัญญาขอสินเชื่อกับผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank นั้น จึงมีข้อตกลงในการเรียกดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ ในสัญญาขอสินเชื่อ ซึ่งค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ ที่เรียกเก็บนั้นมีลักษณะเป็นผลตอบแทนจากการให้สินเชื่อเช่นเดียวกับดอกเบี้ย ซึ่งเมื่อรวมเข้ากับดอกเบี้ยแล้วจะสูงเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายไว้ คือ อัตราร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank บางรายยังเรียกเก็บดอกเบี้ยรวมค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายและค่าบริการต่างๆ รวมกันแล้วสูงเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ คือ สูงกว่าอัตราร้อยละ 28 ต่อปี ทั้งนี้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non - Bank ได้มีการเรียกดอกเบี้ยโดยอาศัยวิธีต่างๆ ในการเสี่ยงกฎหมาย เช่น การเรียกเก็บผลตอบแทนในลักษณะเช่นเดียวกับดอกเบี้ยโดยอาศัยคำถ้อยคำอื่นๆ

เช่น คำว่าค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจโดยไปทำนิติกรรมอื่นเพื่ออำพรางนิติกรรมการกู้ยืม เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายที่ควบคุมดอกเบี้ยจากการประกอบธุรกิจของ Non-Bank ซึ่งทำให้ไม่เป็นธรรมแก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นผู้บริโภค โดยประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank นั้นพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคด้วยกัน 3 ประการ คือ

1.1.1 ปัญหาตัวบทกฎหมาย

เนื่องจากประเทศไทยนั้นยังไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับกำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ไว้โดยเฉพาะ ประกอบกับผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank นั้นไม่ใช่สถาบันการเงิน เมื่อเกิดปัญหาเรื่องการคิดดอกเบี้ย จึงต้องนำหลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการคิดดอกเบี้ยในการกู้ยืมมาใช้บังคับ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ซึ่งการเรียกเก็บดอกเบี้ยในสัญญากู้สินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank นั้น เนื่องจากไม่ใช่สถาบันการเงิน ในการคิดดอกเบี้ยจึงอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank จึงไม่สามารถเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้ แต่หากผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank นั้นเรียกดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จะถือว่าผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด ถือเป็นดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือว่ามี ความผิดตามกฎหมายพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ด้วย ซึ่งมีโทษในทางอาญา ดังนั้นสัญญากู้ยืมที่มีการเรียกดอกเบี้ยสูงเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด จึงถือว่ามิว่าตุลประสงค์เป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามกฎหมาย ชัดต่อความความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 150 ทำให้นิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆะ แต่เนื่องนิติกรรมกู้ยืมเงินนั้นสามารถแยกส่วนต้นเงินที่สมบูรณ์ ออกจากดอกเบี้ยที่เป็นโมฆะได้ ตามมาตรา 173 จึงทำให้เฉพาะดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตกเป็นโมฆะเสียทั้งหมดเท่านั้น ส่วนต้นเงินยังคงสมบูรณ์ โดยปัจจุบันพบว่าผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ได้มีการเรียกดอกเบี้ยโดยอาศัยถ้อยคำอื่นเพื่อให้เรียกดอกเบี้ยได้สูงเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจเพื่อเลี่ยงกฎหมาย โดยการทำนิติกรรมอื่นเพื่อมาอำพรางนิติกรรมการกู้ยืม เช่น การทำสัญญาเช่าซื้อเพื่ออำพรางสัญญาการกู้ยืม ทั้งนี้เพื่อเลี่ยงการถูกควบคุมอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมาย ทำให้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 มีผลให้ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank สามารถเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปี เนื่องจากไม่มีกฎหมายใดห้ามไว้ ด้วยเหตุนี้การพัฒนารูปแบบในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เพื่อ

เสียงกฎหมายนั้น ทำให้ตัวบทกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยในปัจจุบัน ไม่อาจควบคุมการเรียกดอกเบี้ยของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ได้ ทำให้เกิดปัญหาการคิดดอกเบี้ยของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank ในธุรกิจสินเชื่อขึ้นเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

ซึ่งการเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายและค่าบริการต่างๆ ของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank นี้ ทำให้เกิดปัญหาการคิดดอกเบี้ยในการประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ศาลแขวงปทุมวันได้มีคำพิพากษา เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ม.2353/2547 โดยวินิจฉัยว่า "ดอกเบี้ย นั้นเป็นค่าตอบแทนที่บุคคลหนึ่งต้องใช้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เพื่อการที่ได้ใช้เงินของบุคคลนั้น หรือเพื่อทดแทนการไม่ชำระหนี้ หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้อง ค่าธรรมเนียมจัดการเงินกู้ และค่าธรรมเนียมการใช้วงเงิน ถือเป็นค่าตอบแทนที่มีลักษณะทำนองเดียวกับดอกเบี้ย เมื่อรวมกับดอกเบี้ยแล้วเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ถือว่าเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนด เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ดังนั้น ค่าธรรมเนียมและดอกเบี้ยดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆะทั้งหมด" จากคำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวัน การที่ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เรียกเก็บดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีแล้ว ยังมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ ในการให้สินเชื่ออีกด้วย จึงถือว่าผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด เพราะค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ ในการให้สินเชื่อ นั้นถือเป็นผลตอบแทนอย่างหนึ่งอันมีลักษณะทำนองเดียวกับดอกเบี้ย ตามนัยคำพิพากษาของศาลแขวงปทุมวัน ด้วยเหตุนี้การที่ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เรียกดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าบริการต่างๆ จากการให้สินเชื่อ รวมกันแล้วสูงถึงร้อยละ 28 ต่อปี หรือมากกว่าร้อยละ 28 ต่อปี จึงทำให้เกิดปัญหาการคิดดอกเบี้ยของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่ในปัจจุบัน

1.1.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับการกำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ดังนั้นเมื่อมีปัญหาการเรียกดอกเบี้ยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ต้องนำบทกฎหมายทั่วไปหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ โดยปัญหาเรื่องของการคิดดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ ก็ต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654 ประกอบกับพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ซึ่งมีโทษในทางอาญา แต่ทางปฏิบัติกลับไม่สามารถบังคับใช้โทษทางอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดได้ เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank และผู้กู้ต่างสมัครใจในการเข้าทำสัญญาสินเชื่อ จึงไม่ถือว่าผู้กู้เป็นผู้เสียหายในคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ดังนั้นผู้เสียหายจึงไม่อาจดำเนินคดีอาญากับ

ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ได้ จึงไม่พบการดำเนินคดีอาญาเพื่อเอาผิดกับผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ที่กระทำผิดกฎหมายในปัจจุบัน ส่วนผลในทางแพ่งก็ทำได้เพียงให้ดอกเบี้ยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตกเป็นโมฆะเท่านั้น ซึ่งอัตราโทษในทางอาญาตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ อัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งถือเป็นอัตราโทษที่ต่ำมาก และไม่เหมาะสมกับสภาพอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank จึงไม่ได้เกรงกลัวต่อบทบัญญัติของกฎหมาย อันนำไปสู่ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำผิดต่อกฎหมาย

1.1.3 ปัญหาด้านหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ปัจจุบันหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เพียง 2 หน่วยงาน คือกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการตรวจสอบกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank หากพิจารณาจากประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ใช้กำกับธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ ในเรื่องของการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจ ในข้อ 4.11 ให้ผู้ประกอบการธุรกิจจัดทำบัญชีและรายงานตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดทุกเดือน และส่งมายังธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 21 วันนับจากวันสิ้นเดือน รวมทั้งจัดส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้แก่กระทรวงการคลังภายในกำหนดเวลาเดียวกันข้างต้น แม้จะมีการตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของ Non-Bank อยู่ในทุกเดือน แต่กลับยังคงมีปัญหาการคิดดอกเบี้ยของผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เกิดขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน จึงสะท้อนให้เห็นว่าการตรวจสอบการประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ภายใต้กำกับของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้นยังคงมีปัญหาอยู่ เนื่องจากเป็นตรวจสอบการดำเนินธุรกิจผ่านเอกสารทางบัญชีและรายงานที่นำส่งในทุกเดือน โดยไม่ได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ออกสำรวจตรวจสอบผลการประกอบธุรกิจว่าได้ปฏิบัติไปถูกต้องตรงตามเอกสารทางบัญชีและรายงานที่ได้นำส่งไว้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงการคลังหรือไม่ จึงทำให้ปัญหาการเรียกดอกเบี้ยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยังคงมีอยู่และไม่ได้รับการแก้ไข ทั้งนี้พบว่าเมื่อผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank กระทำผิดกฎหมายในการคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ เพื่อลงโทษหรือเอาผิดกับผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ที่เรียกดอกเบี้ยไปโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายอย่างจริงจังและเด็ดขาด จึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจ Non-Bank ไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิด ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานที่กำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ในปัจจุบันมีเพียง 2 หน่วยงานเท่านั้น หากเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อ Non-Bank ที่มีอยู่จำนวนมากและกระจายอยู่ทั่วประเทศ หน่วยงานที่กำกับควบคุมอาจไม่เพียงพอในการตรวจสอบการประกอบธุรกิจของ

Non-Bank จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาการคิดดอกเบี้ยในธุรกิจสินเชื่อของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank ให้หมดไปได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายและเพื่อประโยชน์สูงสุด สรรนิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งเน้นศึกษา มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคิดดอกเบี้ยของผู้ประกอบธุรกิจ Non-Bank ในธุรกิจสินเชื่อ ว่ามีปัญหาและแนวทางปฏิบัติในทางกฎหมายอย่างไร เนื่องจากมีปัญหาการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราในธุรกิจสินเชื่ออยู่เป็นจำนวนมาก โดยผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ เพื่อศึกษาหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมและเป็นธรรมแก่ผู้กู้ซึ่งเป็นผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Bank)
- 1.2.2 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ของดอกเบี้ย อัตราดอกเบี้ย และมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา
- 1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Bank) ในปัจจุบัน
- 1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ว่าสามารถให้ความคุ้มครองการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราได้ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- 1.2.5 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา และปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องการคิดดอกเบี้ยเกินอัตรา

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินหรือ Non-Bank ในธุรกิจสินเชื่อ นั้น ปัจจุบันมีประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เครื่องมือในการกำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล เนื่องจากผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ไม่ใช่สถาบันการเงิน การคิดดอกเบี้ยในการให้สินเชื่อ จึงอยู่ภายใต้อาศัย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในมาตรา 654, พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475

และประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ได้มีเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดในหลายวิธี เช่น การอาศัยถ้อยคำอื่น การพัฒนารูปแบบการ ประกอบธุรกิจเพื่อเลี่ยงกฎหมายที่ควบคุมอัตราดอกเบี้ย จึงทำให้มีปัญหาด้านตัวบทกฎหมาย ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้หากได้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคิดดอกเบี้ย ก็จะช่วยแก้ไขปัญหาคิดดอกเบี้ยเกิน อัตราในการให้สินเชื่อของผู้ประกอบการธุรกิจ Non-Bank ลงได้ ในส่วนของหน่วยงานที่กำกับควบคุม ธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank หากมีการปรับวิธีการตรวจสอบติดตามผลในการประกอบธุรกิจ สินเชื่อของ Non-Bank และเพิ่มหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับควบคุมและตรวจสอบบังคับใช้ กฎหมายในการลงโทษผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้การ ตรวจสอบการประกอบธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank นั้นเป็นไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หาก มีการตรากฎหมายขึ้นใหม่ เพื่อใช้สำหรับกำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank ไว้โดยเฉพาะ จะทำให้การกำกับควบคุมธุรกิจสินเชื่อของ Non-Bank เป็นไปในกรอบทิศทางเดียวกันภายใต้ กฎหมาย ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาคิดดอกเบี้ยในธุรกิจสินเชื่อของผู้ประกอบการธุรกิจ Non-Bank ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างเป็นระบบ และทำให้ปัญหาคิดดอกเบี้ยดังกล่าวหมด สิ้นไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงความหมายของธุรกิจการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจ Non-Bank ประวัติความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีของมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคิดดอกเบี้ยในการให้สินเชื่อ ของผู้ประกอบการธุรกิจ Non-Bank โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศ สหราชอาณาจักร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่ง และ พยานิชย์ เรื่อง ดอกเบี้ย การกู้ยืม พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.2475 ประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และประกาศกระทรวงการคลัง ตลอดจน แนวบรรทัดฐานคำพิพากษาของศาลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว

1.5 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยค้นคว้าและยึดข้อมูลจาก บทความ งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ หนังสือ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือข้อคิดเห็นต่างๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ ซึ่งได้รวบรวมจากเอกสารดังกล่าว มาวิเคราะห์หาข้อสรุป ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) ในเว็บไซต์ต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Bank)

1.6.2 ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ของดอกเบีย้อัตราดอกเบีย้ และมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินเกี่ยวกับการคิดดอกเบีย้

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาการคิดดอกเบีย้เกินอัตราของผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-Bank) ในปัจจุบัน

1.6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการคิดดอกเบีย้เกินอัตรา เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักร ว่าสามารถให้ความคุ้มครองการคิดดอกเบีย้เกินอัตราได้ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

1.6.5 ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการคิดดอกเบีย้เกินอัตรา และปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องการคิดดอกเบีย้เกินอัตรา